

Zo oordeelde – overigens wel drie decennia later – Carpentier Alting over de betekenis van Bruinwold Riedel voor het functioneren van 'Onze Krans'. Veel meer is er momenteel niet over hem bekend, hoewel hij ook op het maatschappelijke en bestuurlijke vlak diverse activiteiten moet hebben ontplooid.³⁷

Carpentier Alting

Het meest tot de verbeelding sprekende lid van de Krans was Carpentier Alting. Hij werd geroemd als een uitstekende spreker en debater die pastorale activiteiten en publicitaire begaafdheid paarde aan een grote mate van weerbaarheid. Van dit laatste getuigt bv. een brochure die hij in het jaar 1868 liet verschijnen ter bestrijding van het gedachtengoed van dr. R. Kruisinga Homan, de rector van de Latijnse school te Dokkum.³⁸ Deze had in datzelfde jaar zijn afkeer van het theologische modernisme beleden in het geschriftje *Christus of Spinoza. Godsdienst of geen Godsdienst* en Carpentier Alting had dit als een persoonlijke aanval opgevat. Kruisinga Homan was ook proponent bij het Provinciaal kerkbestuur van Friesland en theologisch gevormd te Groningen door P. Hofstede de Groot c.s. Met zorg had hij de modernisering van het Hervormde geloofsgoed gadegeslagen en in zijn brochure verdedigde hij vehement het bovennatuurlijke. Waarschijnlijk heeft niet alleen verschil in theologisch inzicht ten grondslag gelegen aan de pennestrijd. Carpentier Alting was curator van de Latijnse School en zal zijn bemoeienissen zeker niet uitsluitend tot decoratieve zaken hebben beperkt.³⁹ Kruisinga Homan, die o.a. lid was van het op 1 november 1867 geïnstitueerde kiescollege, manifesteerde zich daar als notoire dwarsligger.⁴⁰ Zoals de *Provinciale Almanak van Friesland* laat zien kwamen deze beide Dokkumers, als leden van een toentertijd kleine geestelijke elite, elkaar in allerlei verbanden tegen en het is denkbaar dat toch vrij diep ingrijpende godsdienstige geschilpunten in andere samenhang doorwerkten.

Al snel na de verschijning van Homans brochure reageerde Alting. In zijn beoordeling van Homan treft de polemisch knappe wijze waarop hij diens

argumentatie bestrijdt; verder vallen vooral de toon en het venijnige woordgebruik op. Op meer dan twintig plaatsen lardeert Alting zijn betoog met invectieven. Beginnend met bv. 'ik heb me in u bedrogen' (1, 2) komt hij via Homans 'leugenachtigheid' (34) terecht bij diens 'oppervlakkigheid' (85) en insinuaties (93). Dit loopt dan uit op een relatief mild: Homan leeft in het verleden; hij is wetenschappelijk niet op de hoogte en hij is daarbij nog inhumaaan ook. De reactie hierop kwam vier maanden later. Homan reageerde nog in 1868 met *Openbaring of Wijsbegeerte*, een brochure waarin hij van leer trok tegen de wijsgerige methode der ervaring van de moderneren. Het is niet duidelijk of deze querelle de plume meer opleverde dan een grondige verstoring van de persoonlijke verhoudingen. De aanhangers van de moderne richting zagen in hun voorganger een intelligent en deskundig debater; sommige Evangelischen dachten evenzo over Kruisinga Homan. Die werd bovendien door confessionele leden van de Hervormde gemeente van Dokkum als belangenbehartiger gezien en genoot daardoor nogal wat krediet.

Dat Alting ook discussies op een ander niveau niet uit de weg ging blijkt uit een *Open Brief* die hij richtte aan de hoogleraar Hofstede de Groot.⁴¹ Deze had op een vergadering van predikanten en gemeenteleden te Wezel op 11 en 12 oktober 1869 een aantal vragen gesteld aan de moderne predikanten van Noord-Nederland maar, zoals hij later in een brochure meedeelde, geen antwoord ontvangen.⁴² Het antwoord, namens 'Het moderamen der samenkomsten van moderne Predikanten in de Noordelijke provinciën'⁴³ kwam, verlaat, via Altings *Open Brief*. Op niet mis te verstane wijze liet hij uitkomen De Groots opmerkingen als retorische vragen te zien. Zijn repliek, op zakelijke en enigszins ironische toon neergezet, mondde uit in de harde beoordeling: de Hooggeleerde behoorde letterlijk en figuurlijk niet meer tot de jongeren; Hofstede de Groot had zichzelf eigenlijk overleefd.⁴⁴

'Onze Krans'. De andere leden

Mocht iemand als Carpentier Alting ruimschoots